

AD BENEVOLE AVDIENDAM
ORATIONEM

QVA
IVVENIS NOBILITATE GENERIS INGENIO ET LIBE-
RALIS DOCTRINAE STUDIIS
FLORENTISSIMVS

**IACOBVS FRID.
BAVMGART**

PATRICIVS THORUNENSIS
IN ACROATERIO MAIORE

DIE IX. IVN. ANNI MDCCXVIII
HORA NONA

PATRIO GYMNASIO VALEDICET
NUMINIS DIVINI AVSPICIIS
ITER IN ACADEMIAM
QVAE IN REGIOMONTE FLORET
PARATVRVS

INCLYTAE REIPVBL. THORVNENSIS
PROCERES LITERARVMq; STATO-
RES PATRONOS FAVTORES
FT HOSPITES

EA QVA PAR EST HVMANITATE ET CVLTV
INVITAT

PETRVS IAENICIVS,
GYMNASH RECTOR ET P.P.

XX

THORUNII, Impressit Joh. Nicolai, NOBIL, SENAT. & GYMN. Typogr.

requens admodum & pervulgata de temporibus est querela, ac nihil fere est, quod crebrius hominum sermonibus audimus praedicari, quam pristini aevi felicitatem, praesentis autem accusari molestias & calamitatem. Unusquisque ingemiscit, quoties recolit animo annos, quos confecit fere ludendo: laudat antiquam fidem & candorem: conqueritur de bellorum pervicacia & iniquioris fati malignitate: deplorat decrementa fortunarum, familiarum ruinas, rerum publicarum commutationes & eversiones: indignatur conturbatam ac prope modum everfam legum sanctitatem: boni ordinis compagem laceratam & convulsam: profligatam ex animis verecundiam & modestiam morum: praecipitatam rerum prosperitatem in abyssum miseriarum, subrutam ac tantum non prorsus consepultam. Neque certe nulla est causa, cur quodammodo dolori suo obsequantur probi homines, nec imprudens & intempestiva eorum est querela. Servire enim omnia videmus tempori, & ipsa quoque ingenia hominum ex conditione temporum induunt formam, ut vel inde ad moliendarum rerum audaciam aut celeritatem efficiendarum excitentur. Et cum saepe non tardae laudis, quae unica est meta, cupiditate rapiantur, aliis non tam avidis novae fortunae, quam capacibus sperandi aut timendi diligentiam infundunt. Difficile quoque innutritis licentia agendi hominibus est, continere vires & acumen, cum viam, quam ipsum aperit tempus, augendae gloriae vident. Ali-
ter

ter sane eveniret ipsis, si in valentiora Reipublicae incidissent tempora atque idoneus impedimento esset metus, quae robur ac recti moris iustitiaeque iniicit vis non corrupta ac seculi vitio labefactata. Non praeter rem haec venerunt tum aliis tum maxime Velleio Paterculo in mentem, gravissimo Romanarum rerum scriptori, arbitranti, tanto impetu & celeritate vix everti potuisse tot vasta & incredibili labore parta imperia, si Philippi, Alexandri M. ac Iulii Caesaris ambitio & opinionis error incidisset in Papyrios, Fabios, Paullos, Scipiones, Africanos & alios ingenii acie, virtute ac sapientia praestantes. Sunt haec omnino, quae aegrae Civitatis indicant statum, aut produnt infirmitatem, quae nonnunquam, fato moderante, magnae rerum conversionis & subitae causa solet esse. At vero, quae generatim de temporibus vulgo querela est, nae aliquando vel impatientiae multorum vel ignorantiae prioris aevi & morum, qui aetatem majorum affligerunt, nota dici videtur. Repetamus pueritiae nostrae annos, quos fere omnes imbecillitas mentis, error & iudicandi inopia pulchros, quietos & omni dulcedine abundantes stitit. Non alia de causa censemus hoc factum esse, quam quia ipsi illos puerili lusu, levitate ac ludicro impetu transegimus, expertes casuum ac parum consulti, incuriique molestiarum, quibus cum grandioribus natu erat conflictandum. Placuerunt omnia externa specie blandientia, videbantur probata & magna nobis, discrimen rectum nesciis ac paucissimis aut fere nullo experimento eruditis. Numne nunc tantum pereunt homines in bello? Urgentur Cives ad eroganda aera sine culpa & crimine laceffiti? elevantur honesti mores & iustitiae regulae? Invaduntur oppida & exuruntur? Executiamus seculorum res & monumenta, quae mentem in alias, uti putamus, flectent cogitationes. Acciderunt sane haec omnia olim, ac, quod non sine bono omine dixerimus, maiori atrocitate, quibus cogitandis aut non pares fuimus, aut non satis omnium observantes. Proinde unamquamque deprehendimus aetatem conquestam de suis molestiis, cum nunquam fuit tempus turbis vacuum, hominum rabie ac perversitate. Regi sic, Numine non prohibente, quasi a suo genio mutarique temporum vices pariter & ingenia, ut difficilior modo modo tolerabilior paullo eveniat aetas, a multis est observatum. Ceterum DEus est, qui malorum, quae permittit, multitudine nostros castigat mentis errores, & subnascentibus pravitate

tate hominum periculis non obnititur, pro infinita sua sapientia vicissitudines rerum ex nostra salute moderaturus. Vtut vero nunquam desinant regnare morbi, homines etiam quotidie moriantur, cum emolumento tamen de remediis consilia agitant medicae artis periti. Ita non hebetare nostras curas temporum infelicitas debet, nec honesta sunt arcenda ingenia, quo minus pro propulsandis calamitatibus aut saltim imminuendis quanta possunt, virtute animi et consilio annitentur. Quin mature praeparandi sunt animi, ut impendenti patriae exitio se obiciant, ac vulneribus cum cum sua ipsius salute mederi recte discant. Haec cum secum reputaret, ac, qualem etiam patriae pollicetur, ostenderet quodammodo, **ORATIONE DE FELICITATE TEMPORVM REPARATIONE**, publice in Acroaterio Gymnasii maiore probare ac Patriae, Patronis, Parentibus, Amicis & Praeceptoribus valedicere existimavit iam Academiam salutaturus, **NOBILIS ATQVE EXIMIVS IUVENIS, IACOBVS FRIDERICVS BAVMGART**, unica spes & proles Magni Parentis, **VIRI MAGNIFICI AC GENEROSI, DOMINI IOANNIS BAVMGARTII, BVRGGRAHII REGII AC PRAECONSULIS IN PATRIA CIVITATE, ITEMQVE ASSESSORIS TERRESTRIS IVDICII NOBILITATIS CVLMENSIS**, munerum splendore multaque meritorum laude illustris. Praeterquam vero quod in Iuvene non usitata vigeat virtus animi agendique exercitatione & doctrina quotidie ea confirmetur, tum avitae laudis possessio hunc nobilissimum alere potest impetum, atque ad omnia bene merendi exempla incitare. Illa enim **BAVMGARTIANA** Familia & cum magnis ac dignitate equestri illustribus viris coniuncta exsplenduit, & propriae quoque virtutis ac meritorum semper floruit cumulo, quibus Patriam aeterna prudentiae laude sibi devinxit. Quare hoc gratiae mentis officium erit, ut eiusmodi decus tam egregiae stirpis & exantlatos pro patriae commodo labores non taceamus, quin incolumitatem familiae, prosperitatem perpetuam ac firmam fortunae constantiam ex animo apprecemur. In primis vero iam rogandi Musarum Patroni & Fautores sunt, ut tum ob necessitudines nobilissimas, tum ob commune literarum decus & ornamenta id benevolentiae tribuere velint declamatorio, quod audiendi gratulandique suffragio pariter & bene precandi amore continetur. **P. P. Feria II Pentecost. Anno reparatae salutis clo lcccviii.**

inv. 113032

k fol. 3 adl. 43